

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 6

DOM
2020-02-11
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 12803-18

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Britt Ann-Sofie Hermansson, 19641002-4845
Styrgången 7 Lgh 1301
417 64 Göteborg

Försvare:
Advokat Allan Stutzinsky
Advokatfirman SJS KB
Kristinelundsgatan 16
411 37 Göteborg

Målsägande

1. Maimuna Abdullahi
c/o K Alasow
Bergsgårdsgärdet 16 Lgh 1201
424 32 Angered

Ombud:
Silas Alik Quezada
Folkets Juristbyrå
Arbetargatan 29
112 45 Stockholm
Sverige

2. Fatima Doubakil
Sedelvägen 24 A Lgh 1102
129 32 Hägersten

Ombud:
Silas Alik Quezada
Folkets Juristbyrå
Arbetargatan 29
112 45 Stockholm
Sverige

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt förtal, 5 kap 2 § brottsbalken
2018-03-04 -- 2018-04-17 (6 tillfällen)

Skadestånd

Maimuna Abdullahis och Fatima Doubakils skadeståndsyrkanden avslås.

Ersättning

Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi ska ersätta Ann-Sofie Hermansson för hennes rättegångskostnader med 190 000 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet från dagen för denna dom till dess att betalning sker. Av beloppet avser 150 000 kr arvode för försvarare och 40 000 kr kostnader för bevisning.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Fatima Doubakil och **Maimuna Abdullahi** (målsägandena) har begärt att Ann-Sofie Hermansson ska dömas för grovt förtal enligt följande gärningsbeskrivning.

Ann-Sofie Hermansson har på sin blogg, <https://soffangbg.wordpress.com/>, vid ett flertal tillfällen spridit uppgifter om att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi, hädanefter målsägandena, är extrema röster, extremister, att de försvarat terrorister och att de avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare, favorit-extremister, samt icke-demokrater. Ann-Sofie Hermansson har även spridit uppgifter där hon likställt målsägandena med fascister och nazister. Gärningarna ägde rum på Ann-Sofie Hermanssons blogg den 4 mars 2018, den 11 mars 2018, den 17 mars 2018, den 30 mars 2018, den 14 april 2018, samt den 17 april 2018. Ann-Sofie Hermansson har därvid utpekat målsägandena som brottsliga eller klandervärda i sitt levnadssätt, eller på annat sätt lämnat uppgift som är ägnad att utsätta dem för andras missaktning.

Ann-Sofie Hermansson begick gärningarna med uppsåt.

Brottet bör bedömas som grovt med hänsyn till uttalandenas innehåll, men också med hänsyn till den stora spridning uttalandena fått, via Ann-Sofie Hermanssons personliga blogg, publiceringar på sociala medier som Twitter och Facebook och publiceringar i nationell media, samt att de varit ägnade att medföra allvarlig skada för målsägandena i och med att de kopplas ihop med islamistisk terrorverksamhet. Det bör därvid beaktas dels att uppgifterna upprepats vid ett stort antal tillfällen, samt att de redan medfört personliga och ekonomiska konsekvenser för målsägandena då deras medverkan i andra sammanhang efter Ann-Sofie Hermanssons uttalanden fått andra arrangörer att ställa in sin medverkan, samt att Fatima Doubakil nekats att tala vid arrangemang hon varit

bokad till. Ann-Sofie Hermansson har inte heller kunnat visa saklig grund för sina uttalanden och det har inte varit försvarligt att uttala sig så som hon gjort.

Målsägandena har gjort gällande att straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § p. 7 brottsbalken är tillämplig eftersom Ann-Sofie Hermansson avsett att kränka dem pga. deras trosbekännelse.

Målsägandena har begärt att Ann-Sofie Hermansson ska betala skadestånd för kränkning med 9 000 kr vardera till dem, jämte ränta på beloppet, beräknad enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämmingsansökan till dess betalning görs.

Ann-Sofie Hermansson har förnekat brott, motsatt sig att betala skadestånd utan att vitsorda något belopp som skäligt i och för sig men inte haft något att invända mot sättet att beräkna ränta. Till bemötande av gärningsbeskrivningen har Ann-Sofie Hermansson anfört följande.

Hon har inte i något avseende utpekat målsägandena som brottsliga.

Det stämmer hon kallat målsägandena ”extremister” i de olika varianter som framgår av gärningsbeskrivningen men dessa uttalanden är inte *uppgifter* i den mening som avses i 5 kap. 1 § brottsbalken. Skulle tingsrätten komma fram till att uttalandena är uppgifter så har det varit försvarbart att sprida dem och uppgifterna är sanna eller det har i vart fall funnits skälig grund för dem.

Uttrycket ”icke-demokrater” har inte riktats mot målsägandena. Inte heller detta uttryck är en uppgift i lagens mening. Om det skulle anses visat att hon avsett målsägandena och att ”icke-demokrater” är en uppgift vars sanningshalt kan prövas, så har det varit försvarligt att sprida uppgiften. Uppgiften är sann eller det har i vart fall funnits skälig grund för den.

Hon har inte avsett likställa målsägandena med fascister eller nazister annat än att målsägandena är representanter för en extremistisk rörelse och att även fascism och nazism är varianter av extremism. Likställandet i detta avseende är även det ett värdeomdöme och inte en uppgift vars sanningshalt kan prövas. Skulle tingsrätten komma fram till att det är fråga om en uppgift så har det varit försvarbart att sprida den och den är sann eller det har i vart fall funnits skälig grund för den.

Det är korrekt att hon skrivit att målsägandena ”försvarat terrorister” och att de ”avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare”. Detta är uppgifter vars sanningshalt kan prövas. Det har varit försvarligt att sprida uppgifterna som är sanna eller att det i vart fall funnits skälig grund för dem.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

UTREDNING

Fatima Doubakil, Maimuna Abdullahi och Ann-Sofie Hermansson har hörts. På Ann-Sofie Hermanssons begäran har Johan Lundberg, Magnus Sandelin, Magnus Ranstorp och Eli Göndör hörts som sakkunniga med utgångspunkt i de uppgifter de lämnat i sina respektive yttranden.

Målsägandena har åberopat blogginlägg, tidningsartiklar, skärmdump, skrivelse och pressmeddelande enligt vad som framgår av tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen (aktbilaga 62), med tillägget att de två tidningsartiklarna åberopas även till styrkande av att de förtalsgrundande uttalandena fått omfattande spridning. Målsägandena har inskränkt bevisningen genom att skrivelsen och pressmeddelandena inte längre åberopas till styrkande av ekonomiska konsekvenser för målsägandena, detta eftersom skadeståndsyркandet endast avser kränkning.

Ann-Sofie Hermansson har åberopat delar ur en sammanställning (aktbilaga 64) över transkriberade uttalanden från Youtube, citat och referat ur artiklar, skärmdumpar från Facebook m.m. Bevisningen redovisas, i relevanta delar, under domskäl.

DOMSKÄL

Bakgrund

Ann-Sofie Hermansson är socialdemokratisk kommunpolitiker. Hon var kommunstyrelsens ordförande i Göteborg under den tid som hon skrev blogginläggen.

Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi har under flera år varit aktiva inom olika grupper som arbetar för minoritetsrättigheter, bl.a. muslimers rättigheter. Både har sysslat med opinionsbildning inom såväl traditionell media som sociala medier (Youtube). I målet har Ann-Sofie Hermansson påstått att målsägandena varit aktiva i två grupperingar, dels Muslimska Mänskliga rättighetskommittén (MMRK), dels Sveriges Förenade Muslimer (SFM). Målsägandena har bekräftat att de varit och är aktiva inom MMRK medan de däremot förnekat anknytning till SFM. Maimuna Abdullahi har emellertid, på direkt fråga, bekräftat att hon arbetat på projektbasis för SFM och för SFM:s räkning ansökt om och redovisat för projektmedel som SFM fått från MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor). Maimuna Abdullahi förekommer som uppgiven presstalesperson i ett numera nedtaget anslag på SFM:s hemsida. Maimuna Abdullahi har förnekat att hon varit presstalesperson för SFM.

Filmen ”Burka Songs 2.0” är gjord av regissören Hanna Högstedt. Den var planerad att visas vid ett arrangemang den 20 mars 2018 som Göteborgs Stad svarade för. Filmen skulle följas av ett panelsamtal mellan regissören och Fatima Doubakil med Maimuna Abdullahi som moderator. Så blev emellertid inte fallet eftersom den

förvaltning inom Göteborgs Stad som ansvarade för arrangemanget ställde in detsamma den 1 mars 2018. Beslutet baserades på bedömningen att panelsamtalet skulle bli alltför ensidigt utifrån målsägandenas påstådda anknytning till vad som sades vara grupperingar med extrema värderingar. Beslutet väckte mycket uppmärksamhet i media, inte minst på opinionssidor.

Den 4 mars 2018 publicerade Ann-Sofie Hermansson en bloggtext som, enligt vad hon berättat i tingsrätten, syftade till att stötta de tjänstemän som fattat beslutet att ställa in arrangemanget. Texten hade rubriken ”Dalta inte med extremister” och målsägandena benämndes som ”extrema röster” och ”extremister”. I ett blogginlägg den 11 mars 2018 upprepades beskrivningen av målsägandena men då användes också begreppen ”favorit-extremister” och ”icke-demokrater” samt påstods att målsägandena ”försvarat terrorister” och ”avfärdat insatser mot bl.a. IS-krigare”. Ytterligare inlägg gjordes vid tidpunkter och innehållande formuleringar som framgår av gärningsbeskrivningen. I ett av inläggen, daterat den 30 mars 2018, har Ann-Sofie Hermansson gått i polemik med kritiker som i opinionstexter gjort gällande att hon som politiker inte borde ha uttalat sig om vilka kulturevenemang som fick lov att hållas inom ramen för av Göteborgs Stad arrangerade föreställningar. Ann-Sofie Hermansson har då uttryckt sig enligt följande.

”Då öppnar mina kritiker ett generöst spelrum även för andra extremister, som de nog är mindre bekväma med – såsom fascister och nazister. Om sådana grupper skulle dra igång kulturella verksamheter av rimlig kvalitet, och samtidigt avstå från att hetsa mot folkgrupp, skulle mina kritiker tvingas ge dem kulturstöd”.

Ovanstående citerade avsnitt ur bloggtexten är det som målsägandena hävdar är förtalsgrundande genom att de likställs med fascister och nazister.

Rättsliga utgångspunkter och vad tingsrätten ska pröva

Förtalsbestämmelsen i 5 kap. 1 § brottbalken lyder som följer.

”Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter.

Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, skall ej dömas till ansvar.”

Kriminaliseringen går ut på att skydda den enskilde från risken för allvarliga sociala skadeverkningar genom att någon lämnar uppgifter om den enskilde som påverkar andras uppfattning om denne på ett negativt sätt (se prop. 2016/17:222, s. 68 ff). Att en uppgift är sann innebär inte att det är straffritt att lämna den. De kan dock i vissa sammanhang ha betydelse, om det kan anses ha varit ”försvarligt” att lämna uppgiften. Försvarligheten, som tingsrätten återkommer till nedan, tar främst sikte på den vidsträckta yttrandefriheten som förknippas med ett demokratiskt samhällsskick.

Tingsrättens prövning av förtalsåtalet blir därför enligt följande¹.

- Har Ann-Sofie Hermansson lämnat förtalsgrundande uppgifter om målsägandena? Om frågan besvaras nekande beträffande samtliga påståenden ska åtalet ogillas.
- Om förtalsgrundande uppgifter lämnats, ska prövas om det varit försvarligt för Ann-Sofie Hermansson att lämna uppgifterna. Om frågan besvaras nekande ska åtalet bifallas, om den besvaras jakande kan Ann-Sofie Hermansson frikännas om hon visar att uppgifterna hon spridit varit sanna eller att det funnits skälig grund för uppgifterna.

Det är målsägandena som har bevisbördan för samtliga omständigheter utom frågan om lämnade uppgifters sanningshalt. Ann-Sofie Hermansson ska, om

¹ Frågor om rubricering, påföljd och förekomsten av straffskärpande omständigheter prövas först om straffansvar för förtal styrkts.

förtalsgrundande uppgifter lämnats under försvarliga omständigheter, visa att uppgifterna var sanna eller att det fanns skälig grund för dessa.

Tingsrätten övergår nu till att pröva åtalet i den ordning som beskrivits ovan. Som läsanvisning påpekas att med den rättsliga bedömning tingsrätten gjort (se nedan) om påståendena ”extrema röster”, ”extremister”, ”icke-demokrater” och ”likställt” målsägandena med ”fascister och nazister” och formuleringarnas status som uppgifter, har det saknats anledning att värdera bevisningen som syftat till att bevisa uttryckens bestämda innehåll.

Vad gäller övriga påstått förtalsgrundande uttryck – ”försvarat terrorister och avfärdad antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare” – har det varit nödvändigt att värdera utredningen som parterna åberopat. I de avsnitten (försvarlighet och sanningsprövning) redogörs först för utredningen, därefter redovisas tingsrätten bedömning.

Vilka yttranden kan anses som uppgifter?

Det är bara påståenden som är så bestämda att dess sanningshalt kan prövas som i förtalsbestämmelsen mening är att betrakta som en uppgift. Även om det inte går att ha några naturvetenskapliga anspråk på sanningshalt krävs det att påståendet går att ge ett i förhållande till tidsanda, värderingar och kulturell kontext tämligen oberoende och oföränderligt innehåll.

Substantivet ”extremism” kan etymologiskt härledas till grekiskan och betyder ”ytterst”², en position som befinner sig i någon av ändarna av en normalfördelningskurva. En extremist, såvitt gäller åsikter och värderingar, är alltså en person som sympatiserar med ytterlighetspositioner. Begreppet som sådant är dels subjektivt beskrivande, dels relativt. Vad som av majoriteten betraktas som

²Se Nationalencyklopedin

extremt varierar i förhållande till främst kulturell och historisk kontext. Det som i ett sammanhang framstår som en extrem uppfattning kan i ett helt annat sammanhang framstå som tillhörande mittfåran av åsikter och värderingar. Det kan därför konstateras att uttrycken ”extrema röster”, ”extremister” och ”favoritextremister”, varken isolerat eller i relation till bloggtexten i övrigt, kan ges ett så bestämt innehåll att dess sanningshalt eller skäliga grund kan prövas utifrån objektiva kriterier. Uttrycken kan därmed inte betraktas som uppgifter.

Uttrycket ”icke-demokrater” får sättas i relation till termen demokrati. Även det ordet har grekiskt ursprung och betyder bokstavligen ”folkvalde”, ”folkstyre”³. I dess ursprungliga språkliga betydelse är ”demokrati” inte en ideologi utan ett styrelseskick. Demokratins praktiska tillämpning kan emellertid variera och det finns, inte minst beroende på ideologiska positioner, delade uppfattningar om ett tillstånd är demokratiskt eller är mer eller mindre demokratiskt utifrån exempelvis graden av yttrandefrihet, olika gruppers reella möjligheter att opinionsbilda och hur ett valresultat återspeglas i form av parlamentarisk representation. Utöver den ursprungligt språkliga innebörden ”folkstyre”, finns inte en entydig definition på vad en anhängare av demokrati, en demokrat, står för. Följaktligen går det inte heller att ge begreppet ”icke-demokrat” en så bestämd betydelse att det är att räkna som en uppgift.

Vad gäller påståendet om att Ann-Sofie Hermansson likställt målsägandena med fascister och nazister går åtalet ut på att referensen till begreppen i sig ska bedömas som kränkande. En sådan ordning är inte möjlig om kravet på en uppgifts bestämda innehåll ska upprätthållas. Liknelsen som Ann-Sofie Hermansson gjort måste kunna ges ett bestämt innehåll i fråga om att konkreta åsikter, värderingar eller gärningar tillskrivs målsägandena för att en meningsfull prövning ska kunna göras. Ett exempel härpå vore *om* målsägandena hade hävdade att Ann-Sofie Hermansson sagt

³ Se Nationalencyklopedin.

att de försvarat folkmord begångna av nazister. Detta har emellertid inte påståtts, det är själva *referensen* till fascister och nazister som målsägandena menar är förtalsgrundande. Det är uppenbart att hänvisningen till fascism och nazism (som förekommer i viss utsträckning i den politiska debatten och ibland benämns ”brunmålning”) inte är en uppgift i förtalsbestämmelsens mening. Det ska f.ö. framhållas att Ann-Sofie Hermanssons förklaring till vad hon menat med sitt blogginlägg i denna del, dvs. ett annat sätt att påstå att målsägandena representerar extrema värderingar, inte motbevisats.

Då återstår att pröva om påståendet att målsägandena ”försvarat terrorister och avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare” kan anses som uppgifter.

Till skillnad från yttrandena som tingsrätten behandlat ovan står det klart att påståendena om försvar av terrorister och avfärdande av antiterrorinsatser innebär att Ann-Sofie Hermansson tillskrivit målsägandena konkreta gärningar. Påståendena får därmed anses ha ett tillräckligt bestämt innehåll för att kunna bedömas som uppgifter.

Är uppgifterna om att målsägandena ”försvarat terrorister och avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare” förtalsgrundande?

Gärningsbeskrivningens abstrakta del (första styckets sista mening) överensstämmer ordagrant med förtalsbestämmelsen och omfattar att målsägandena utpekats som ”brottsliga” och ”klandervärda i sitt levnadssätt”. Detta är emellertid *exempel* på uppgifter som är ägnade att utsätta den utpekade för andras missaktning, vilka inte är aktuella i målet.

Ann-Sofie Hermansson har inte invänt mot att uppgifterna är sådana att de kan uppfattas som nedsättande. Tingsrätten gör bedömningen att uppgifterna, typiskt sett, är sådana att de kan skada målsägandenas anseende. Uppgifterna om försvar av

terrorister och avfärdande av antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare är därmed, i och för sig, förtalsgrundande.

Har det varit försvarligt för Ann-Sofie Hermansson att lämna uppgifterna?

I andra stycket av förtalsbestämmelsen finns en ansvarsfrihetsregel som innebär att det i vissa situationer kan vara försvarligt att lämna en uppgift. Kravet på försvarlighet medför att det ska göras en avvägning mellan å ena sidan skyddet mot kränkande uttalanden och å andra sidan den vidsträckta yttrandefrihet som utgör av grundvalen för ett demokratiskt samhällsskick. Av stor betydelsen är att det finns utrymme för den politiska debatten. Samhälleliga och kulturella frågor måste få ventileras även om enskilda personer i viss mån skulle angripas (Se Bäcklund m.fl., Brottsbalken, Zeteo, kommentar till 5 kap. 1 §). Vad som kan uppfattas som personangrepp är således tillåtet så länge inte gränsen för förtal passerar.

Båda målsägandena har i stor utsträckning och under en följd av år varit aktiva med opinionsbildande verksamhet för muslimers rättigheter och det har båda två ingått i den tämligen snäva krets som utgjort MMRK.

Fatima Doubakil har åtskilliga gånger medverkat i SVT i egenskap av talesperson för muslimska grupperns intressen. Hon har själv berättat att hon arbetat med antidiskrimineringsfrågor, bl.a. som deltagare i en referensgrupp till Diskrimineringsombudsmannens (DO) arbete, som inbjuden till regeringskansliet men även inom projekt med rapportförfattande som bedrivits i olika FN-organs regi.

Maimuna Abdullahi har som aktivist för samma intressen skrivit debattartiklar, arbetat med rapporter till FN och varit projektansvarig inom SFM.

Båda två har haft framträdanden på Youtubekanalerna ”Antirasistiska Akademin”.

Målsägandena har sagt sig inte veta vem eller vilka som skött publiceringar på MMRK:s Facebooksida.

Båda målsägandena har påtalat att de inte är att anse offentliga personer och att de inte i den egenskapen ska behöva ”tåla” mer än andra personer. Båda har också påtalat att de inte kontaktats av Ann-Sofie Hermansson före publiceringarna på bloggen och att de inte fått tillfälle till bemötande. Ingen av dem har emellertid kontaktat Ann-Sofie Hermansson eller begärt att få genmäle i de tidningar som refererat Ann-Sofie Hermanssons uttalanden.

Tingsrättens bedömning

Vad gäller frågan om föregående kontakt med Ann-Sofie Hermansson och/eller möjligheter till bemötande så förefaller målsägandenas kritik ta sikte på tillämpning av pressetiska regler. Även om dessa, enligt doktrin (se Bäcklund m.fl., a.a.) kan tillmätas viss betydelse vid försvarlighetbedömningen så är det knappast möjligt att beakta pressetiken i fråga om en blogg som inte används för annat än spridande av innehavarens personliga åsikter.

Både Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi har målmedvetet trätt fram i offentligheten som talespersoner för muslimer i Sverige med det i sammanhanget självklara syftet att bilda opinion för de intressen de företräder. Om och i så fall i vilken utsträckning detta fått till följd att blivit kända som personer är av underordnad betydelse. Det relevanta är att båda målsägandena gjort sig till talespersoner för en viss grupp och deltagit i den offentliga debatten, där de bl.a. relaterat till antiterrorlagstiftningen som ”raslagar” riktade mot muslimer. Inom ramen för det fria samtalet och den grundlagsfästa yttrandefriheten får de då också tåla att de själva kan komma att utsättas för verbala angrepp av meningsmotståndare.

Ann-Sofie Hermanssons uttalanden om målsägandena har initierats av den uppmärksamhet och de meningsyttringar som följde på beslutet att ställa in föreställningen med panelsamtalet. Hon var vid den tiden kommunstyrelsens

ordförande. Denna omständighet är dock inget som i sig begränsar Ann-Sofie Hermanssons grundlagsskyddade rättighet att ge uttryck för sin personliga åsikt. Att det inom kommunfullmäktige, Ann-Sofie Hermanssons eget parti eller hos andra aktörer *kan* finnas invändningar som handlar om att på bloggen redovisade åsikter kan uppfattas som inte enbart Ann-Sofie Hermanssons egna, saknar betydelse för frågan om försvarlighet. De uppgifter som Ann-Sofie Hermansson lämnat har skett inom ramen för den vidsträckt yttrandefrihet som utgör en av grundvalarna för ett demokratiskt samhällsskick. Vid en intresseavvägning gentemot målsägandenas intresse att inte utsättas för nedsättande uppgifter ska målsägandens intresse tillbaka till förmån för yttrandefriheten.

Är uppgifterna sanna eller har det funnits skälig grund för uppgifterna?

Ann-Sofie Hermansson har till stöd för påståendet att uppgifterna är sanna eller att det i vart fall finns skälig grund för dem, åberopat bevisning i form av citat och sammanfattningar av vad målsägandena eller till dem anknutna grupperingar eller personer yttrat i olika sammanhang. Det är fråga om intervjuer i olika medier, debattartiklar och meddelanden som kommunicerats bl.a. via Facebook. De sakkunniga har hörts till styrkande av sanningshalt och skälig grund.

Magnus Ranstorp och Magnus Sandelin har bidragit med information om personer och organisationer som har betydelse för prövningen av de i och för sig förtalsgrundande uppgifterna.

Magnus Ranstorp är docent på Försvarshögskolan och har under ca trettio års tid forskat om bl.a. terrorism och våldbejakande extremism. Han har även en ledande befattning inom ett EU-nätverk som arbetar med frågor om våldsbejakande extremism.

Magnus Sandelin är journalist som under ca tio år särskilt bevakat radikala islamistiska miljöer i Sverige. Han är även aktiv i en stiftelse, Doku, som har som syfte att bevaka radikal islamism i Sverige.

Tingsrättens bedömning

Det ska först anmärkas att såväl Magnus Ranstorp som Magnus Sandelin i olika sammanhang offentligt uttalat sitt stöd för Ann-Sofie Hermansson i det nu aktuella förtalsmålet. Magnus Ranstorp är också personligen bekant med Ann-Sofie Hermansson genom att de båda är engagerade i föreningen GAPF (Glöm aldrig Pela och Fadime, en organisation som arbetar mot hedersförtryck). Det som redovisas i det följande är emellertid inte värderande uppgifter utan faktauppgifter de två sakkunniga lämnat om samröre mellan personer, organisationer, uttalanden som gjorts m.m. Faktauppgifterna har målsägandena inte invänt mot, däremot har de haft invändningar mot de slutsatser som de sakkunniga dragit. Tingsrätten har inte funnit anledning att ifrågasätta de faktiska uppgifter Magnus Ranstorp och Magnus Sandelin lämnat. Dessa uppgifter kan således läggas till grund för den fortsatta bedömningen. I fråga om skärmdumpar och citat i sammanställningen har målsägandena inte ifrågasatt riktigheten men däremot invänt lösryckta citat inte ger en rättvisande bild och att det seminarium som omnämns nedan handlat om bristande rättssäkerhet generellt och även omfattat bl.a. en advokat som hållit föredrag om detta ämne.

Det är utrett att MMRK alltsedan starten år 2007 bestått av ett fåtal personer, högst en handfull regelbundet arbetande aktivister, varav målsägandena är två av dessa. Med beaktande härav och då målsägandena i stor utsträckning framfört sina budskap som representanter för MMRK måste de uttalanden MMRK framfört på Facebook och i andra sammanhang, för en utomstående betraktare uppfattas som representativa även för målsägandena. Det som MMRK kommunicerat via Facebook och på annat sätt ska därför räknas Ann-Sofie Hermansson tillgodo vid bedömningen om sanningshalt eller skälig grund.

Det saknas en närmare beskrivning av personkretsen bakom SFM, som under 2017 blev av med sin finansiering via MUCF pga. att SFM bedömts brista i fråga om demokratiska värderingar. Det är utrett att Maimuna Abdullahi genomfört utbildningar på projektbasis inom ramen SFM:s verksamhet och även företrätt SFM gentemot dess finansiär, MUCF, detta under en tidsperiod som i vart fall sträcker sig över längre tid än ett år. Hon har också i ett pressmeddelande från SFM uppgetts vara SFM:s presstalesperson. För en utomstående måste det därför framstå som att Maimuna Abdullahi stått nära SFM och omfattat de värderingar som kan förknippas med SFM utifrån de föreläsare föreningen bjudit in.

I fråga om målsägandena ”försvarat terrorister” beaktas följande.

MMRK har i en inbjudan till ett seminarium beskrivit Ali Berzengi och Munir Awad, båda inbjudna som föredragshållare, som offer för terrorlagstiftningen. Vid tiden för seminariet hade Ali Berzengi dömts till ett långt fängelsestraff för finansiering av terrorbrott, finansiering som kan knytas till ett terrordåd utfört i Erbil i Irak. Munir Awad var vid tiden för seminariet inte dömd för terrorbrott men hade blivit gripen misstänkt för terrorrelaterad brottslighet vid två utlandsresor. Munir Awad greps ca ett halvår efter seminariet i Danmark, misstänkt för att ha planerat terrordåd mot tidningen Jyllands-Posten. Han dömdes efter prövning i två instanser till fängelse i tolv år för den brottsligheten. MMRK har starkt ifrågasatt legitimiteten av en av domarna mot Munir Awad genom att beskriva den som en ”rättsskandal” och sagt att den måste överklagas. Predikanten Anwar Al-Awlaki var enligt Magnus Ranstorp andlig ledare och en tongivande rekryterare inom Al-Qaida på arabiska halvön innan han dödades i en USA-ledd drönerattack under 2011. Anwar Al-Awlaki kan tveklöst beskrivas som terrorist. När budskapet om Al-Awlakis död kom ut i media länkade MMRK på Facebook till ett av hans tal på Youtube och skrev att man ”kan hålla med eller vara emot” Al-Awlaki. MMRK har flera gånger bjudit in föreläsare för brittiska ”Cage UK” och även samarbetat med nämnda organisation vid utgivandet av en vitbok om den vid utgivandet ännu inte

dömde terroristen Munir Awad. Cage UK har av flera inflytelserika bedömare, däribland en f.d. brittisk inrikesminister, bedömts som en organisation som motsätter sig alla åtgärder mot våldsbejakande extremism och rycker ut till försvar för terrorister. En av dess ledande medlemmar, Yvonne Ridley, har i tal hyllat Anwar Al-Awlaki. Cage UK:s tidigare ledare har varit fängslad, misstänkt för terrorbrott.

SFM har bjudit in flera inom den radikala islamismen välkända profiler som föreläsare. Bland dessa finns IS-terroristen Michael Skråmo (dock innan denne anslöt till IS under 2014), tidigare huvudmannen för Vetenskapsskolan i Göteborg, Abdel Nasser El-Nadi, som omhändertagits sedan han av Säpo bedömts utgöra ett hot mot rikets säkerhet, samt imamen Ahmed Suleman, som hyllat de stridande islamistiska grupperna i Syrien.

Maimuna Abdullahi har i en artikel på SVT Debatt under 2015 beskrivit personer som åkt för att strida för IS som ”politiserade muslimer”, vilket väl överensstämmer med hennes i tingsrätten redovisade uppfattning att IS-resenärerna ägnat sig åt ”politiskt motiverat våld”. Detta är utan tvekan en kraftigt förskönande beskrivning av personer som sympatiserat med och i många fall torde ha deltagit i de övergrepp som IS gjort sig skyldiga till i sin kamp för ett kalifat.

Med utgångspunkt i vad som redovisats och med det krav på bevisningens styrka som kan uppställas på den förtalsanklagde vid i fråga om s.k. sanningsbevisning, har Ann-Sofie Hermansson visat att hon åtminstone haft skälig grund för uppgiften att båda målsägandena försvarat terrorister.

I fråga om att målsägandena ”avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare” beaktas följande.

I en pressrelease daterad den 3 mars 2011 har MMRK krävt att lagen om straff för terroristbrott skrotas samt att en namngiven åklagare som åtalat två personer för terroristbrott skulle avskedas sedan åtalet ogillats. I en artikel publicerad på Aftonbladet Debatt under 2014, undertecknad av båda målsägandena har de anfört att Sverige ”etablerat raslagar som enbart riktar in sig på svenska muslimer”. I anledning av en utredning om åtgärder mot våldsbejakande extremism, ”När vi bryr oss” (SOU 2013:81) har MMRK på sin Facebooksida den 4 februari 2014 uttalat att ”Sverige följer den neoliberala rasistiska diskursen mot muslimer”. Därtill har Fatima Doubakil i en intervju publicerad på Youtube den 5 december 2017 uttalat att staten ”lagstiftat bort vissa rättigheter” för en ”redan marginaliserad grupp” syftandes på muslimer samt att ”antimuslimismen tar sig uttryck i nya lagar, nya terrorlagar, handlingsplaner mot extremism”.

Nu redovisade yttranden i kombination med ifrågasättandet av legitimiteten i domarna mot de för terroristbrott dömda Ali Berzengi och Munir Awad medför att Ann-Sofie Hermansson visat att uppgifterna om att målsägandena avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare, i vart fall vilar på skälig grund.

Sammanfattning

Uttrycken ”extrema röster”, ”extremister”, ”favoritextremister” samt ”icke-demokrater” är inte uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. Detsamma gäller referensen till ”fascister och nazister”. Med denna bedömning saknar det betydelse huruvida Ann-Sofie Hermansson åsyftat målsägandena när hon talat om ”icke-demokrater” eller huruvida referensen till fascister eller nazister endast varit ett sätt ge exempel på annan extremism. Åtalet såvitt avser dessa uttalanden ska därför ogillas.

Påståendena att målsägandena ”försvarat terrorister” och ”avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare”, är uppgifter som typiskt sett är ägnade att utsätta målsägandena för andras missaktning. De är därför i och för sig förtalsgrundande.

Inom ramen för den vidsträckta yttrandefriheten som utgör grundvalen för ett demokratiskt samhällsskick har det varit försvarligt för Ann-Sofie Hermansson att lämna uppgifterna. Ann-Sofie Hermansson har haft skälig grund för uppgifterna.

Åtalet ska därför ogillas i sin helhet.

Skadestånd

Eftersom skadeståndstalan har bestritts och åtalet ogillas så har målsägandena inte rätt till skadestånd.

Rättegångskostnader

Ann-Sofie Hermansson har som frikänd rätt till ersättning för sina kostnader i den mån kostnaderna varit motiverade för att tillvarata hennes rätt. Yrkad ersättning, 202 930 kr, består av arvode för försvararen, 150 000 kr, arvode till de sakkunniga med 10 000 kr vardera samt 4 310 kr vardera avseende resa och logi för Johan Lundberg, Magnus Ranstorp och Eli Göndör.

Tingsrätten bedömer att arvodet för försvararen och kostnaden för bevisning i form av arvode till sakkunniga som skäligt. I fråga om utlägg för resa och boende krävs det, i vart fall i avsaknad av vitsordande från förlorande part, att omkostnaderna styrks med kvitton och liknande. Då sådana handlingar inte visats kan Ann-Sofie Hermansson inte få ersättning för de sakkunnigas omkostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-01)

Överklagande, ställt till Hovrätten för Västra Sverige, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 3 mars 2020.

Mats Hagelin

I avgörandet har rådmannen Mats Hagelin, nämndemännen Dick Halldén, Arne Kral och Maggan Stam deltagit. Tingsrätten är enig.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.